

Innspill fra styringsgruppa til statsråd Sanners besøk 2. juni

I forbindelse med statsråd Sanners besøk til Sunnmøre den 2. juni ønsker styringsgruppa for regionkommune Sunnmøre, bestående av ordførerne i de 13 kommunene, å få svar på noen spørsmål knyttet til arbeidet med det som muligens er Norges største kommunereformprosjekt.

Bakgrunn, organisering og mål for arbeidet med Regionkommune Sunnmøre

I arbeidet med kommunereformen har kommunene Giske, Haram, Hareid, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ulstein, Ørskog og Ålesund gått sammen for å utrede mulig sammenslåing. Prosjektet har fått navnet Regionkommune Sunnmøre.

Prosjektet representerer 107.000 innbyggere og omlag 40 % av innbyggerne i Møre og Romsdal. Prosjektet er godt politisk forankret i samtlige kommuner.

[Her er mer informasjon om prosjektet.](#)

[Her er Regionkommunen framstilt med verktøyet "Nykommune.no."](#)

Deltakerkommunene har gjennomført SWOT-analyser knyttet til hvordan de vurderer en regionkommune med utgangspunkt i temaene samfunnsutvikling, tjenesteyting og myndighetsutøving, demokratisk arena og økonomi. Videre er det satt ned fire arbeidsgrupper bestående av representanter fra kommunene som samordner og drøfter swot-analysene. Arbeidsgruppene skal levere en oppsummering til styringsgruppa om hva kommunene mener er styrken med en regionkommune og hvilke muligheter en slik kommune kan gi. Videre skal rapporten beskrive hva kommunene mener kan være svake sider eller trusler for den nye kommune og hva som eventuelt kan demme opp for dette. Målet er å ende opp med et punktvis rammeverk og en skisse for en ny regionkommune som kan danne grunnlag for intensjonsavtaler mellom kommunene fram mot vedtak i den enkelte kommune våren 2016.

Regionkommune Sunnmøre består av kommunene gjengitt i figuren under, og blir en kommune som vil være i stand til å løse de fleste oppgaver i egen regi. Vårt mål er å bli en kommune å regne med i nasjonal sammenheng. Ambisjonen er å skape en helt NY kommune for framtida, ikke bare slå sammen gamle, og bli en foregangskommune om prosjektet lar seg realisere.

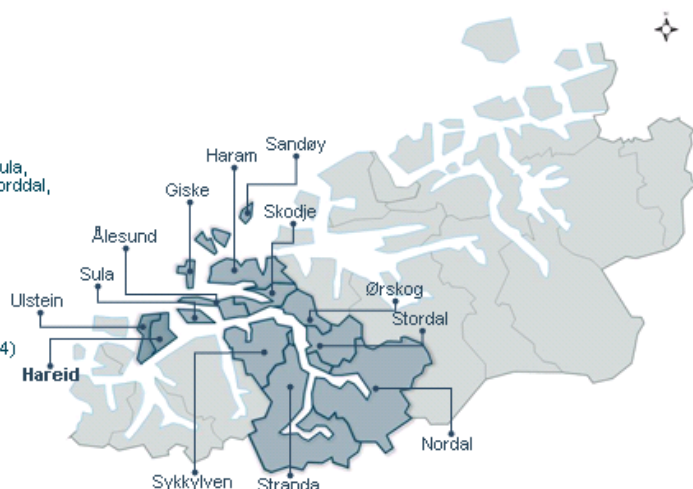
REGIONKOMMUNE SUNNMØRE alternativet

13 kommuner:
Haram, Sandøy, Giske, Ålesund, Sula,
Hareid, Skodje, Ørskog, Stordal, Norddal,
Stranda, Sykkylven og Ulstein

Samla areal:
3 295 km²

Samla folketal: (per 1. januar 2014)
107 373

Framskrivning folketal 2040:
133 574



Vi ser på vårt prosjekt som et samfunnsprosjekt, og ønsker å bidra med nyskaping og modernisering til beste for våre innbyggere, næringsliv og utdanningssektor. Derfor jakter vi nye politiske og administrative løsninger og organisasjonsmodeller som kan gjøre en slik kommune effektiv å drive og et attraktivt samfunn å være etablert i.

På bakgrunn av dette ønsker styringsgruppa å spille inn noen spørsmål/problemstillinger til statsråden i forbindelse med besøket til Sunnmøre 2.juni.

- Staten har vært for lite flink til å synliggjøre nedtrapping av oppgaver på statlig nivå. Vil regjeringen komme med flere signal om overføring av oppgaver fra stat til kommune? Vil i så fall en slik kommune vi her ser for oss kunne bidra til forsterke en slik prosess?
- Regionkommune Sunnmøre er et unikt prosjekt hva gjelder størrelse og antall kommuner. Vi vil utfordre statsråden til å si noe om hvordan han ser på prosjektet. Er det gjennomførbart? Hvordan ser staten på dette?
- Hvor mange kommuner ønsker statsråden skal bli resultatet av reformen?
- Regionkommunen har en vanskelig infrastruktur med fjordkryssinger og til dels et lite sammenhengende kollektivtilbud, men mange gode prosjekt under planlegging. Kan vi forvente en form for “medgift” eller “gulrot” innen samferdselsområdet?
- Dersom vi klarer å samle 13 kommuner – kan det da være vilje til å tenke en utvidelse av kollektivsatsingen?
- Deltakerkommunene i prosjektet har satt inn omfattende ressurser i arbeidet. Finnes det midler til å videreføre samhandlingsprosessen som er kommet godt i gang, selv om det viser seg at ikke alle 13 kommunene vil danne en ny kommune?
- Prosessen reiser mange spørsmål – ikke minst med tanke på at mange kommuner skal tilpasses en ny drift med veldig ulikt utgangspunkt, ikke minst hva gjelder økonomi. Vil det være mulig å søke departementet om økonomisk rådgivning/generell rådgivning i den videre prosessen?
- Prosjektet er unikt og vi fordrer en enorm omstilling som vil ta tid. Vil det være mulig til å få støtte til delprosjektet/følgeforskning/støtte til omstillingsprosesser ut over det som ligger i gitte statlige signal?
- Vil det kunne gies støtte til å digitaliseringsprosjekt og nettbaserte løsninger?
- Hvordan ser statsråden på forholdet mellom Regionkommune Sunnmøre og det regionale nivået? Vil en storkommune påvirke det fylkeskommunale nivået? (eks samferdsel og videregående skole). Hva med Fylkesmannsambetet – kan noe flyttes til folkevalgt nivå? Og hva er regjeringens tanker om endring av det regionale nivået ifht til kommunereformen – går det mot større regioner og når?

- Er det noe lovverk som er aktuelt å endre for å skape nødvendig “rom” for å lykkes med Regionkommune Sunnmøre? Finnes det handlingsrom i lovverket for å ivareta f.eks nærmedemokratiet, utstrakt bruk av nettbaserte løsninger (her er det noen begrensninger i dag)
- 13 kommuner til en – er ikke gjort på en dag. Kanskje bør det vurderes å bruke mer tid på å danne den nye kommunen etter at vedtak er fatta. Er statsråden åpen for at det kan brukes en form for overgangsordning mellom gammel og ny kommune som går ut over den ordinære perioden fram til 2020? Hvordan blir en slik ordning eventuelt vurdert ut fra Kommuneloven?
- Kan det være aktuelt å bruke [Lov om forsøk i off. forvaltning](#) som alternativ til en ordinær prosess for å prøve ut for eksempel nye oppgaver lagt til kommunen fra stat eller fylkeskommune, nye organisasjonsformer og politiske styringsmodeller og/eller utstrakt bruk av digitale løsninger? Også integrering og deltaking fra våre nye landsmenn kan være tema her (regionen har stor andel utenlandske borgere). Hva tenker statsråden om dette?
- Departementet har varslet en ny veileder til høsten. Vil denne være tydeligere i styringssignalene fra departementet til kommunene/fylkeskommunen?
- Hva forventer statsråden at felles kommunestyrevedtak skal inneholde? Her har det vært uklare signaler. Spesielt i et prosjekt med 13 kommuner er det viktig å vite hvilke krav som stilles til vedtakene som skal fattes innen fristen 1.juli 2016.

Deltakerne har ved påmelding til møtet den 2. juni meldt inn følgende tema/spørsmål/problemstillinger:

- Spørsmål kring gjennomføring av kommunesammenslåing, eieendomsskatt, kommunale avgifter, konsesjonskraft, arbeidsgiveravgift.
- Sanner bør vere meir konkret på kva kommunane bør legge vekt på det komande året fram til juli 2016.
- Kva vil konsekvensane bli for kommuner som ikkje ønskjer å slå seg saman med andre? Mange innbyggjarar trur at ein kan halde fram som i dag.
- Prosjektgruppa i Ulstein drøfta i sist møte kva utfordringar ein burde spele opp mot statsråden i høve hans besøk. Hovudspørsmålet er om ei storkommune på Sunnmøre er FOR stor med tanke på geografiske spredning og størrelse på dei ulike kommunene. Gaper vi med andre ord for høgt eller er dette det som må til for å bygge ein sterk region?
- Vi i Norges ingeniør- og teknologorganisasjon mener at det er viktig å få belyst de faglige sidene, særleg da med tanke på teknisk drift (byggesak, vann og avløp, IT, brann, anlegg og park, osv).
- Nærmedemokratiet på det nivå det er idag. Korleis kan det bli betre? Mange fryktar det vært værre med ei stor kommune med 50- 100 000 innbyggjarar.

- Korleis informere veljarane våre på ein sakleg måte om den nye reforma? Folkeavrøysting?
- Er ein modell muleg der alle kommuner på Sunnmøre går inn i Ei ny Sunnmøre Kommune og vidarefører lokaldemokratiet m/lokalvalg i dagens kommuner som filialer/avdelinger? Avdelingane tenker eg kunne gis delegerte oppgåver innan skule, barnehage, folkehelse, omsorg, deler innan teknisk (stadbundne oppg) . Overordna planlegging/regionsplan, merkantile oppgåver, IT-/verktøyutvikling, strategi, personal, innovasjon/utvikling, finans/pensjonsforvaltning, mfl ligg i Regionskommuna sine oppgåver og styrast av eit formannskap& regionsstyret.
- "Gulrot for å skape større kommuner, for ikkje å seie store kommuner : om td 13 kommuner lukkast i prosessen bør det vel vere mogleg å sjå føre seg at det vankar ekstra gulrøtter i sluttfasen?"
- Kvifor er det snakk om å statleggjere skatteinnkrevjinga, når det i kommunereforma er eit mål å flytte oppgåver nedover? Skatteinnkrevjinga er både effektiv og basert på lokalkunnskap?
- I politireforma er det snakk om å sende fleire sivile gjeremål bort frå politiet. Desse er aktuelle å overføre til kommunene. Pass, namsmann, våpen, dødsfall etc er kurrante, men oppgåvene er gjerne nøkkelen til opne lensmannskontor i distrikta. Men kva skjer med forliksrådssekretariatet? Vil det verte knytt til fagmiljøet i domstolsavdelinga, slik eit av alternativa var sist det blei flytta til politiet? Eller vert det ein del av namsmannens oppgåver i kommunal regi?
- Er det ikkje meir naturleg å sjå skatteinnkrevjinga i samband med forliksråd/namsmannsoppgåvene- som ein del av oppgåvene kommunene skal løyse?
- Vi vil ha reelle nye oppgåver som lokaldemokratiet skal ta hand om og skaper/opprettheld lokale arbeidsplassar."
- "Kva for demokrati - utfordringar ser statsråden for seg?"
- Kan interkommunale samarbeidsordningar vere eit reelt alternativ til kommunesamanslåing?
- Kva er den største utfordringa med kommunereforma?"
- Korleis skal gjelda enkelte kommuner har bli dekt, slik dei kommunane med overskot skal kunne unngå å bli "utnytta".
- Mange innbyggjarar i små eller mellomstore kommunar fryktar for at velferdstjenestene vil bli dårlegare og mindre tilgjengelege i store kommunar. Eg vil gjerne at det vert lagt vekt på å forklare/ belyse korleis kommunereforma kan sikre betre grunnleggjande velferdstjenester til innbyggjarane der dei bur i dag.
- Ønsker at han vektlegger demokrati - perspektivet
- Hva er det staten kan bidra med for å få politikere og administrasjonen til å få fortgang i kommunereformen?

- "- Kvifor går prosessen så fort når så mange kommuner er usikre? Dette spesielt grunna manglande informasjon om framtidige arbeidsoppgåver.
- - Om ein bør slå saman kommuner fordi dei ikkje vil klare oppgåvene åleine, kva med dei kommune der det ikkje er praktisk eller føremålstenelig å slå saman? T.d Sandøy kommune eller Smøla. Vil ein i desse kommunene slå saman berre for å slå saman?
- - Korleis er det tenkt med dagens kommunegjeld? Vil kommunene få støtte for å betale ned, slik økonomisk velstående kommuner ikkje må ta over gjeld frå andre? Fleire naturlege samanslåingar(t.d ligg geografisk nært, eller ved anna tilknytning) kan gå tapt grunna frykt for gjeld."
- Korleis sikre lokal innflytelse og medbestemmelse i ei storkommune med ferre politikarar?
- Korleis vil Giske kommune sine innbyggjarar få det betre med å bli del av ei større kommune?
- Korleis vil ungdommen i Giske kommune få det betre som del av ei større kommune?